METSÄTALOUS

Ympäristönäkökohdat ja puutavaran laadun säilyminen vesivarastoinnissa puoltavat uittoa. **UITTOPÄÄLLIKKÖ MATTI PURHONEN, SUOMEN UITTOYHDISTYS**

METSÄSTÄ LYHYESTI

Energiatukea jäämässä käyttämättä

Ensimmäistä kertaa moneen vuoteen energiapuuhakkuut eivät kuluta jaossa olevia tukieuroja, Suomen metsäkeskuksen Energiametsä-hanke tiedottaa.

Muutamana viime vuonna energiapuun korjuuseen myönnetyt kemeratuet eivät ole riittäneet. Tänä vuonna tilanne on koko maassa päinvastoin.

Metsäkeskus uskoo, että Pohjois-Pohjanmaalla energiapuutukea on jäämässä käyttämättä, sillä 3,2 miljoonan tukikiintiöstä on kesäkuun loppuun mennessä käytetty vasta kolmannes, vähän yli miljoona euroa.

Mätästys auttaa taimia tutkitusti

Mätästys kuusenistutuksen yhteydessä parantaa tutkitusti taimien alkukehitystä. Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) mukaan se parantaa maan lämpöoloja ja typen saatavuutta sekä vähentää tukkimiehentäin tuhoja.

Metla suosittaa laikku- ja naveromätästystä roustuvilla uudistusaloilla. Mättäitä ei pidä kaivaa liian syvältä ja liian korkeiksi.

Myöskään kääntömätästys tai maan jättäminen ilman muokkausta ei ole suositeltavaa roustuvilla tai märillä mailla.

Metsäteollisuus: Eurokriisi kohtalokas

Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja **Timo Jaatinen** pitää eurokriisin ratkaisemista suomalaisen metsäteollisuuden selviytymisen edellytyksenä.

”Kun puolet viennin arvosta tulee euromaista, on selvää että eurokriisin ratkaiseminen on kohtalon kysymys. Paperiteollisuuden tuotteissa on mediamurroksen seurauksena suuria haasteita, jotka ovat osin rakenteellisia ja osin suhdanteista johtuvia. Vastaavasti pitkäkuituisella sellulla sekä pakkaus- ja puutuotealan tuotteilla on vahvaa kysyntää”, Jaatinen sanoo.

Puunjalostus kehittyy Baltiassa

Puulevyjen tuotanto on kasvanut Baltian maissa voimakkaasti, uutisoi Metsäntutkimuslaitos. Maiden tuotanto oli vuonna 2011 suurempi kuin koskaan aiemmin.

Latviassa metsäteollisuuden tuotanto on nyt lähes 12 miljoonaa kuutiometriä, Viron ja Liettuan noin 5 miljoonaa.

Muun muassa Latviassa kotimaisen kuitupuun käytön mahdollisuudet ovat kasvaneet levy- ja energiateollisuuden investointien ansioista.

Jalostusteollisuuden investoinneista yli neljäsosa on tehty metsäteollisuuteen.

Suomalaisista yrityksistä Metsä Group ja Stora Enso ovat olleet merkittävimmät investoijat. Jatkojalosteiden osuus on jatkuvasti kasvanut.

Hirsipäiväkodit yleistyvät

Hirsitaloteollisuus ry:n jäsentehtaat ovat viime vuosina kasvattaneet julkisrakennusten tilauskantaansa sekä kotimaasta että ulkomailta. Päiväkoteja on toimitettu muun muassa Ranskaan ja Japaniin, etujärjestö tiedottaa.

Hirsitaloteollisuus iloitsee, että massiivipuun pitkäikäisyys, kodinomaisuus ja rakennusten hyvä sisäilman laatu kiinnostavat julkista sektoria. Kotimaisia esimerkkejä uusista hirsipäiväkodeista löytyy muun muassa Pudasjärveltä, Haapavedeltä ja Kuopiosta.

Evolla alkaa metsäkoulutus aikuisille

Hämeen ammatti-instituutissa Evolla alkaa syksyllä metsurimetsäpalvelujen tuottajan tutkintoon johtava aikuiskoulutus. Metsuri-metsäpalvelujen tuottaja voi puunkorjuun, metsänviljelyn ja metsänhoidon lisäksi neuvoa, mitata ja suunnitella.

Pääsyvaatimuksena opintoihin on peruskoulu. Alan työkokemusta ei vaadita. Opinnot kestävät 2–3 vuotta.

Hakuaika koulutukseen päättyy 16.8. Opinnot alkavat 13.9.

SAKARI MARTIKAINEN

Apualus Karvio kaitsee tukkinippuja Simunan saaren poukamaan Pihlajavedellä Savonlinnan eteläpuolella.

Puutavara-autoilija Janne Piispanen kiristää nippusiteitä Tahkorannan pudotuspaikalla Joroisissa.

Kippari Taisto Saukkonen (vas.) ja kansimies Jani Väänänen irrottavat nippulautan häntää.

Uittopäällikkö Matti Purhonen esittelee lintulenkkiä, jolla lauttavaijerit sidotaan yhteen.

Saimaalla lipuvat vielä kilometrin pituiset lautat

Saimaa, Kallavesi ja Pielinen ovat Suomen ainoat vesialueet, missä puuta vielä uitetaan. Nippulautalla pituutta voi olla lähes kilometri. Puuta lautassa kulkee 400 puutavara-auton kuorman verran.

SAVONLINNA (MT)
Kippari **Taisto Saukkonen** kääntää pienen apualuksen keulan kiinni nippulautan kylkeen ja huikkaa puhelimella käskyn lauttaa vetävän ison hinaajan perämiehelle **Erkki Liimatalle**.

”Löysää vetoa!”

Savonlinnan eteläpuolella Pihlajavedellä on alkamassa nippulautan hännän katkaisu.

Yli 20 000 kuutiometrin lautasta jätetään Simunan saaren suojaan 5 000 kuutiometrin pätkä odottamaan myöhempää hinausta Metsä Woodin Punkaharjun vaneritehtaalle.

Hinaajan on löysättävä vetoa, jotta nippuja yhdistävien vaijerien lenkit saadaan auki ja lautta poikki saumakohdasta.

Saukkonen hyppää apualukselta lautalle.

Mies etenee puolijuoksua harppoen nipulta toiselle ja kumartuu vaijeri vaijerilta vääntämään lenkkejä auki.

Kun lautta on poikki ja Punkaharjun niput saatu erilleen, ryhtyy kansimies **Jani Väänänen** kaitsemaan erkaantuvaa lautan häntää apualuksella saaren poukamaan.

Päälautta jatkaa kohti Lappeenrantaa Metsä Fibren Joutsenon ja UPM:n Kaukaan sellutehtaalle.

Lautassa kulkee 2,5 miljoonaa euroa

Uitto vaatii tiimityötä. Sen oppiminen kestää ainakin yhden kesän.

Saukkosella on menossa 31. uittokesä. Nyt hän kipparoi hinaaja Christian Kontturia, joka on saanut nimensä metsäyhtiö Enson ensimmäisen metsäpäällikön mukaan.

Työporukassa on kipparin lisäksi emäntä **Marita Lahti**, perämies Erkki Liimatta ja kansimiehet **Esa Tynkkynen** ja Jani Väänänen.

Hinaaja Christian Kontturia seuraavat pienemmät apualukset Karvio ja T-6.

Lautta kulkee vuorokauden ympäri, ja töitä tehdään sen mukaan.

”Kuusi tuntia työtä ja kuusi tuntia lepoa”, Saukkonen selvittää rytmiä. Viikot kuluvat ”kaksi töissä putkeen ja sen jälkeen yksi vapaalla”.

Kesäpäivänä Saimaa näyttää parasta puoltaan. On pouta ja tuuli puhaltaa 2–3 metriä sekunnissa.

Vakiovieraita, norppia, ei nyt pyöri lähistöllä. Edellisellä reissulla lauttaa kävi ihmettelemässä kymmenkunta hyljettä.

Vaikka kahden kilometrin tuntivauhti on vähän hidas uisteluun, kalaa on tarttunut tänäkin kesänä siiman päähän ihan mukavasti. 3,8-kiloinen kuha ja yli kolmekiloinen järvilohi ovat hinaajan viralliset ennätykset.

Trukki laskee 16 kuutiometrin nippua Joroisten Tahkorantaan.

Toinen puoli Saimaasta paljastuu loka–marraskuussa, kun myrsky vihmoo ja nippusiteet uhkaavat pettää aallokon rynkytyksessä.

Tähän mennessä kovin paikka Saukkoselle sattui Kallavedellä 1980-luvulla.

”Tuulimittarissa asteikko oli 30 metriin sekunnissa, eikä se riittänyt. Välillä mentiin takaperin ja nippuja särkyi, mutta selvittiin siitäkin.”

Kesällä ukkosmyrsky voi nousta varttitunnissa. Selkävesillä ei siinä ajassa ehdi ohjata 2,5 miljoonan euron arvoista lauttaa saarien suojaan.

”Nokka kohti tuulta ja apualukset puskemaan lautan molemmin puolin”, Saukkonen tietää, mitä on tehtävissä.

Repulla karsittu uittomiehen unelma

Christian Kontturin perässä lipuva lautta koottiin Pohjois-Savossa Riistaveden ja Kaavin pudotuspaikoilla. Sieltä matkaa Lappeenrantaan tulee 330 kilometriä.

Matka kestää parisen viikkoa. Pidempäänkin, jos tuulien vuoksi joudutaan pitämään taukoja.

Nipuissa on sekä tukkia että kuitupuuta, mäntyä, koivua ja kuusta. Parhaiten puulajeista ui kuusi.

Koivu uppoaa helposti, ja huonosti ui myös ensiharvennuksien mänty.

Jotta koivun uittaminen onnistuisi, koivunippuihin sidotaan mukaan ”korkkipuuksi” vähintään neljännes kuusta.

”Repulla karsittu närekuitu on uittomiehen unelma. Sellainen puu ui, ja oksantyngät pitävät nippusiteet paikallaan”, Saukkonen sanoo.

JUHA KAIHLANEN

Aurinkoinen alkuvuosi on suosinut uittoa

SAVONLINNA (MT)
Alkuvuosi on suosinut uittoa kaikin puolin, sanoo Järvi-Suomen Uittoyhdistyksen uittopäällikkö **Matti Purhonen**.

”Aurinkoinen kevät kuivatti puuvarastoja ja nippujen uimiskyky on viimevuotista parempi. Alkukesästä on selvitty myös ilman pahoja tuulia.”

Uittoketjussa on nyt puuta paljon. Viime talvena hakattu mäntypuutavara on hyönteistuhovaaran vuoksi pitänyt saada pois metsistä kesäkuun loppuun ja kuusi heinäkuun puoleen väliin mennessä.

Saimaan, Kallaveden ja Pielisen alueella vuosittainen uittomäärä on vaihdellut vuoden 2000 jälkeen 600 000 kuutiometristä 1,2 miljoonaan kuutiometriin.

”Tänä vuonna päästään yli 700 000 kuutiometriin eli jokseenkin samaan kuin viime vuonna”, Purhonen sanoo.

Uiton merkitys on puutavaran kaukokuljetuksessa on vähentynyt 1970-luvulta lähtien. Irtouitto Kemijoella päättyi 1991.

Päijänteellä uitto kuihtui, kun puukuljetusten suunnat muuttuivat Yhtyneiden Paperitehtaiden ja Kymi-Kymmenen fuusioituessa UPM:ksi. Lopullinen isku Päijänteen uitolle oli Voikkaan tehtaan sulkeminen.

Uitolla monta etua

Purhonen uskoo silti uiton tulevaisuuteen.

”Ympäristönäkökohdat ja puutavaran laadun säilyminen vesivarastoinnissa puoltavat uittoa.”

Selvimmin edut näkyvät suurten sellutehtaiden kuten Metsä Fibren Joutsenon ja UPM:n Kaukaan puuhuollossa.

Sellutehtaat tarvitsevat vuosittain miljoonia kuutiometrejä puuta laajalta hankinta-alueelta. Puuta pitää olla varastoituna tehtaan lähellä paljon, ja siihen vesivarasto on paras mahdollinen.

”Uitto on ennen kaikkea edullinen kuljetusmuoto”, Purhonen sanoo.

Jos puuta pitää kuljettaa yli 150 kilometriä, vettä pitkin se siirtyy selvästi halvemmalla kuin kumipyörillä tai kiskoilla.

Vuosittain uitettavasta puumäärästä kolme neljäsosaa on sellupuuta.

Loppu on vaneritehtaille meneviä sorvitukkeja. Jonkun verran mukana on aikakauslehtien raaka-aineeksi käytettävää hiomokuusta.

Nippu-uittoa ei muualla Euroopassa tunneta. Maailmalla nippulautoissa puuta kulkee Kanadassa Brittiläisessä Kolumbiassa.

JUHA KAIHLANEN